

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4023/2020
26.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Давидовић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Града Београда кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, са седиштем у Београду и Музеја Града Београда, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Звонко Џанковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог Града Београда изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7353/19 од 13.05.2020. године, у седници одржаној 26.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7353/19 од 13.05.2020. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија туженог Града Београда изјављена против решења садржаног у ставу првом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7353/19 од 13.05.2020. године, којим је потврђено решење садржано у ставу првом и четвртом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 3142/18 од 23.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3142/18 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је апсолутно ништав и да не производи правно дејство уговор закључен између Града Београда и пок. ВВ, оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов.бр. ../70 од 26.06.1970. године, а чији је предмет непокретност – стан број .., десно на спрату зграде број .., у ... улици у ..., саграђене на кп. бр. .. КО ..., а уписане у лист непокретности бр. .., као и покретне ствари, уметничка дела и то иконе (у каталогу и ван каталога), слике (слакарство 19. и 20. век), старе штампане књиге, намештај, лустери, теписи, ситан инвентар, а које покретне ствари су појединачно наведене у овом ставу изреке, те да су тужени дужни да признају и трпе да се наведена непокретност и покретне ствари расправе као заоставштина пок. ВВ у оставинском поступку у корист њених законских или тестаменталних наследника. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој Републици Србији на име трошкова поступка солидарно плате 109.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужиоци да

је туженом Граду Београду на име трошкова поступка солидарно плате 168.000,00 динара. Ставом петим изреке, обавезани су тужиоцу да туженом Музеју Града Београда на име трошкова поступка солидарно плате 243.900,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7353/19 од 13.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване жалбе тужилаца и туженог Града Београда и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су, као неосновани захтеви тужилаца и туженог Града Београда за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено су изјавили ревизију тужиоци, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужени Град Београд против решења донетог у другом степену, којим је потврђено решење првостепеног суда којим је одбијен, као неоснован приговор пресуђене ствари и одлуке о трошковима поступка, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужилаца није основана.

У спроведном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеним судом због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП, на које се ревизијом неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, пок. ВВ и тужени Град Београд закључили су уговор на коме су потписи оверени пред Првим општинским судом у Београду 26.06.1970. године. Предмет овог уговора био је пренос уметничке збирке из стана у ... број .. и тог стана са уговарача ВВ на уговарача Град Београд. У уговору је наведено да је ВВ власник имовине која се састоји од покретних ствари и то збирке икона, уметничких слика, ископина и стилског намештаја, као и непокретности, стана бр. .. у ... бр. .. у Београду, те да ову своју имовину преноси на Град Београд по жељи свог покојног мужа ГГ и по својој жељи, да би збирка била доступна јавности, с обзиром на њен велики уметнички, историјски и општекултурни значај и вредност, као и да стално остане у стану у ... под именом „Спомен збирка икона ВВ и арх. ГГ“. Вредност збирке споразумно је утврђена у висини од 1.500.000,00 динара, с тим да посед збирке ВВ задржава до своје смрти. Уговорено је да ВВ преноси у корист Града Београда, без накнаде право својине и на стану, на којем Град Београд без њене даље сагласности може извршити укњижбу права друштвене својине и себе као носиоца права коришћења, под теретом доживотног бесплатног становања уговарача ВВ. Уговорено је да збирка, која представља предмет уговора, остане у стану, као недељива целина под називом „Спомен збирка икона ВВ и арх. ГГ“ и да распоред предмета збирке остане трајно онако како га је уговарач извршио за живота.

С обзиром да је уговарач ВВ за живота, док је збирка у њеном поседу, преузела обавезу чувања збирке, Град Београд се обавезао да јој исплаћује накнаду у износу од 1.000,00 динара месечно и обавезу сношења свих трошкова око коришћења стана, као и

обавезу доживотног издржавања ВВ и после њене смрти њене рођене сестре ДД и ЂЂ, уколико је надживе, исплатом износа од 3.000,00 динара. У циљу испуњења уговорних обавеза, решењем Београдске заједнице културе од 08.07.1970. године одређено је да ће се ВВ исплаћивати 3.000,00 нових динара месечно на име издржавања, 1.000,00 нових динара месечно на име накнаде за бесплатно разгледање „Спомен збирка икона ВВ и арх. ГГ“ у ... број .. од стране посетилаца које одреди Градски секретаријат за образовање и културу и 400,00 нових динара месечно на име накнаде за одржавање чистоће у просторијама у којима се налази збирка.

Тужиоци су правни следбеници пок. ЕЕ, који је законски наследник пок. ВВ и који је водио поступак за раскид и утврђење ништавости спорног уговора. Правноснажном пресудом Окружног суда у Београду Гж 4578/05 од 28.06.2005. године преиначена је пресуда Првог општинског суда у Београду П 2703/02 од 25.06.2004. године, тако што је одбијен захтев за раскид уговора због неиспуњења уговорних обавеза, а правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 445271/10 од 29.03.2011. године захтев да се утврди да је ништав уговор закључен између Града Београда и пок. ВВ, те да се тужени Град Београд и Република Србија обавезу да тужиоцу предају у посед и на слободно коришћење и располагање, испражњену од свих других лица и њихових ствари, стан у ... број .., као и покретне ствари које чине „Спомен збирка икона ВВ и арх. ГГ“.

Тужиоци утврђење ништавости оспореног уговора о поклону заснивају на тврдњи да је оспорени уговор симулован правни посао који прикрива уговор о доживотном издржавању, који је због недостатка форме ништав уговор.

По оцени Врховног касационог суда, на основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили, као неоснован захтев тужилаца, јер су правилно закључили да спорни уговор није симулован правни посао који представља уговор о доживотном издржавању, односно да тужиоци нису доказали испуњеност услова из члана 66. у вези члана 103. Закона облигационим односима.

Уговор о поклону није регулисан нормама позитивног законодавства, већ се на њега примењују правна правила из параграфа 561. до 568. и 937. Српског грађанског законика, на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације. Српски грађански законик није разликовао различите врсте поклона нити прописивао уговор о поклону са налогом, већ је ту врсту уговора о поклону прописивао Општи грађански законик, па се у недостатку важеће законске регулативе у овом случају примењују правна правила предратних грађанских законика. Код уговора о поклону поклонодавац даје или обећава поклонопримцу добровољно неку имовинску вредност, а поклонопримац то прима или прихвата. Између поклонодавца и поклонопримца постоји сагласност о предмету поклона и воља да се он учини, односно прими. Уговор о поклону са налогом или теретом је уговор где поклонодавац задржава за себе неко право или пак налаже поклонопримцу да нешто учини. Карактеристика добротности код ове врсте уговора о поклону са налогом или теретом и даље постоји уколико тај терет или налог нису накнада за примљени поклон, јер у противном није реч о добротном уговору, већ о теретном, односно да би уговор остао добротин неопходно је да тај терет или налог буду знатно мање вредности него поклон.

И по оцени Врховног касационог суда уговор који је закључен између ВВ и туженог Града Београда 26.06.1970. године је уговор о поклону са теретом и налогом, који је закључен са намером ВВ да учини поклон, а тужени Град Београд да прими поклон са теретом и налогом и да изврши чинидбу. Наиме, из садржине оспореног уговора следи, како су то правилно закључили нижестепени судови, да је закључен уговор о поклону са теретом и налогом, с обзиром да је воља ВВ да учини поклон туженом Граду Београду била не само њена жеља, већ и жеља њеног пок. супруга, како би предметна збирка била доступна јавности, имајући у виду њен велики уметнички, историјски и општекултурни значај и вредност и да иста остане у стану, у коме се већ налазила под именом „Спомен збирка икона ВВ и арх. ГГ“, с тим што је ВВ посед збирке задржала до своје смрти и право доживотног становања у стану где се збирка налази, а на поклонопримца је пренела право својине на истима, са правом поклонопримца да се може укњижити на предметном стану са наведеним теретом доживотног становања у корист ВВ. Налог из уговора о поклону извршен је од стране поклонопримца, а обавезивање поклонопримца да ВВ исплаћује уговорене накнаде не мења правну природу уговора, нити га опредељује као уговор о доживотном издржавању, како су то правилно закључили нижестепени судови, јер уговорена накнада у виду доживотног издржавања поклонодавца ВВ и њених сестара, под условом да је надживе, представља извршење налога од стране поклонопримца и давања која нису еквивалентна вредности учињеног поклона, и то не само због вредности поклоњеног стана и збирке, већ због друштвеног, културног и јавног значаја који збирка има, а што су уговарачи имали у виду приликом закључења уговора, а поклонодавца определило да учини поклон туженом Граду Београду.

Имајући у виду наведено, нису основани наводи ревизије о погорешној примени материјалног права.

Супротно наводима ревизије, неспорно је да је ВВ са туженим Градом Београдом закључила уговор о поклону са налогом и теретом, у намери да се учини и прими поклон са налогом и теретом, а накнада коју се обавезао да плати поклонопримац није накнада за примљени поклон, имајући у виду вредност поклона. У том смислу не ради се о привидном односно симулованом уговору који спада у категорију послова у којима воља није истинска, односно учесници тог правног посла свесно изјављују нешто што заиста не желе, са којих разлога се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије туженог Града Београда у смислу члана 410. став 2. ЗПП и утврдио да ревизија није дозвољена.

Чланом 420. став 1. ЗПП прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан.

У овом случају, ревизија је изјављена против решења којим се одбија приговор пресуђене ствари, па како таквим решењем поступак није правноснажно окончан, то је ревизија туженог Града Београда недозвољена. Наиме, реч је о решењу којим се одбија приговор туженог да је ова правна ствар правноснажно пресуђена. Оваквим решењем се не окончава поступак, већ напротив, отвара могућност његовог вођења. Чим таква

могућност постоји, ревизија није дозвољена, она би била дозвољена у обрнутој ситуацији, да је овај приговор усвојен и тужба одбачена.

Ревизија туженог Града Београда није дозвољена ни против одлуке о трошковима поступка.

Према одредби члана 28. ЗПП за утврђивање права на изјављивање ревизије меродавна је само вредност предмета спора главног тужбеног захтева, а камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир ако не чине главни захтев.

Ревизија је изјављена и против решења којим је одлучено о трошковима поступка. Трошкови поступка не чине главни захтев већ представљају споредно потраживање и не узимају се у обзир приликом утврђивања права на изјављивање ревизије, па стога ревизија није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић